

SÄFFLE KOMMUN
kommun@saffle.se

2024-01-25

1 (25)

Dnr- SI 2023:6050

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Tingvallaskolan i Säffle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Tingvallaskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Tingvallaskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och

genomföra utvecklingsåtgärder, samt följa upp att dessa ger efterfrågad effekt.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta förebyggande för att skapa goda förutsättningar för studieron i klassrummen vilket även innefattar att skapa gemensamma strategier och förhållningssätt, som eleverna görs delaktiga i.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning av lärarnas bedömningar och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **26 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:6050) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Tingvallaskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att rektorn följer upp resultat ur ett könsperspektiv för att på så sätt kunna uppmärksamma eventuella mönster. Det sker även ett visst strategiskt jämställdhetsarbete. På skolan finns det förhållningssätt och rutiner på enheten som dock inte alltid följs. Det framkommer att rektorn har påbörjat en omorganisation av skolenheten som ger lärarna större möjlighet till samverkan. Även om det sker ett utvecklingsarbete som ger lärare möjlighet att lära av varandra så följs det inte upp om det ger avtryck och utvecklar undervisningen. Rektorn följer upp kunskapsresultat och andra resultat i verksamheten men det saknas en fullständig analys av verksamheten och förklaring till varför resultaten ser ut som de gör.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn följer upp resultat ur ett könsperspektiv för att kunna uppmärksamma eventuella mönster. Det sker också ett visst strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervjuer och inkommen dokumentation framkommer att resultat ur verksamheten följs upp utifrån kön, som till exempel andel åtgärdsprogram, hur särskilt stöd är fördelat, kunskapsresultat och resultat avseende trygghet. Kunskapsresultaten följer inte den trend som finns i riket i stort, och pojkars och flickors resultat är mer lika än de är nationellt. Representanter för elevhälsan konstaterar att det är få flickor som förekommer i incidentrapporter och i anmälningar om kränkande behandling även om de ibland kan ha blivit utsatta. Lärarna har fått ta del av en fortbildning som tagit upp hur pojkar och flickor kan agera olika i undervisningen och lärarna arbetar medvetet och låter alla elever komma till tals

oavsett kön. De har döpt aktiviteten på fotbollsplanen till skojfotboll i ett försök att inkludera alla elever oavsett kön. De har också styrd rastverksamhet en gång i veckan som personalen leder och då är det bestämt att aktiviteterna ska vara könsneutrala. Det framkommer också att det pågår ett kommunövergripande utvecklingsarbete kring normmedvetet förhållningssätt. Detta innehåller både kompetensutvecklingsmaterial och en plan för pedagogerna samt material till eleverna med bland annat korta filmer och frågor. Lärarna har även tagit del av aktuell forskning och i samband med det diskuterat jämställdhetsfrågor med varandra. I en av årskurserna har de även presenterat jämställdhetsfrågor för vårdnadshavare för att kunna inkludera dem i arbetet, och enligt rektorn är detta arbetssätt något som behövs för att det ska ge resultat och det behöver ske långsiktigt.

Ledning och organisation

Granskningen visar att det finns förhållningssätt och rutiner även om de inte alltid följs. Rektorn har påbörjat en omorganisation av skolenheten som ger lärarna möjlighet till samverkan. Även om det sker ett utvecklingsarbete som ger lärare möjlighet att lära av varandra så följs det inte upp om det ger avtryck i undervisningen. Enligt intervjuer och inkommen dokumentation går rektorn igenom de rutiner och förhållningssätt som finns på skolenheten vid läsårets början. Enligt rektorn finns rutinerna men de tolkas på olika sätt, till exempel när det gäller rutiner för incidentrapporter och förhållningssätt till exempel gällande kepsar. Vikarier och nyanställda får ta del av ett dokument där förhållningssätt och rutiner presenteras och rektorn introducerar dem i verksamheten och de får även en mentor. På mellanstadiet samarbetar lärarna framför allt i årskursen och vid kommunövergripande ämneskonferenser och på lågstadiet har rektorn skapat spår för att ge lärarna möjlighet att samarbeta i större utsträckning och skapa större trygghet för eleverna. Även om elevhälsan träffar personal för att följa upp resultat i respektive klass framgår inte hur de har möjlighet att vara med och utveckla undervisningen generellt. Representanter för elevhälsan uppger att förstelärarna har ansvar för att driva det kommunövergripande arbetet med att skapa en tillgänglig lärmiljö även om elevhälsan också varit involverade. De konstaterar dock att inte alla lärare använder det som de kommit fram till på det sätt som önskas. Enligt rektorn tar hen del av det förstelärarna ser i undervisningen men förstelärarna har inte fått något uppdrag att följa upp vilken effekt utvecklingsarbetet ger. Det gäller även för Skolverkets riktade insatser och andra utvecklingsinsatser som görs.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektors uppföljning och analys av verksamheten behöver utvecklas. Rektorn följer upp kunskapsresultat och andra resultat i verksamheten men det saknas en fullständig analys av verksamheten och förklaring till varför resultaten ser ut som de gör. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att kunskapsresultaten för skolenheten är låga och att resultat avseende elevers upplevelse av trygghet är höga samt att värdegrundsarbetet följs upp genom utvecklingsarbetet med normmedvetenhet. I skolenhetens kvalitetsarbete följs olika kunskapsresultat upp på en övergripande nivå genom att det redogörs för andel elever som når målen, och man redogör för resultaten utifrån kön och om elever har ett annat modersmål än svenska. Den analys som sker är en jämförelse av resultat, till exempel genom att man jämför årets resultat med föregående och med de mål som nämnden satt upp. I sammanställningen konstateras att resultaten är låga i matematik och svenska, men vid en jämförelse med nationell statistik framgår att resultaten i alla teoretiska ämnen för eleverna i årskurs 6 är lägre än genomsnittet för riket med något enstaka undantag. Det saknas dock en analys av vad de lägre resultaten beror på som kan härledas till hur verksamheten bedrivs, till exempel med vilken kvalitet undervisningen bedrivs och olika materiella eller personella förutsättningar som kan inverka på resultaten. De förklaringar som rektorn ger är elevrelaterade, exempelvis att elever har ett annat modersmål. Rektorn tar del av elevhälsoteamets och förstelärarnas bilder av undervisningen men genomför själv inga lektionsobservationer för att följa upp undervisningens kvalitet och använda sig av detta i sin analys av verksamheten. Rektorn fördelar resurser utifrån de behov som kommer fram i uppföljningen men eftersom det inte sker någon analys utifrån hur verksamheten bedrivs riskerar åtgärderna att få begränsad effekt. Det framgår till exempel att pedagogerna efterfrågar ett tvåläraarsystem med en hänvisning till aktuell forskning och att tvåläraarsystem en framgångsfaktor för ökad måluppfyllelse, men eftersom en analys av måluppfyllelsen och vad den beror på saknas riskerar en sådan insats att inte få förväntad effekt. På skolenheten kommer man att arbeta med att utveckla undervisningens kvalitet med fokus på svenska och matematik genom Skolverkets riktade insatser för årskurs 1-3, som alla kommunala skolor deltar i, samt fokus på matematik vid skolenhetens egna ämneskonferenser, och gemensamma ämneskonferenser i kommunen med fokus på svenska och matematik för årskurs 4-6. Dessa insatser sker centralt. Enligt rektorn är nyckeln till framgång att utveckla det relationella ledarskapet i klassrummet, vilket de tidigare arbetat för att utveckla men fått pausa under detta läsår eftersom det är fokus på de andra insatserna som beslutats centralt. Vilken effekt de olika insatserna ger följs däremot inte upp, även

om rektorn får viss information genom förstelärare som tar del av undervisningen. De har dock inte något uttalat uppdrag att följa upp effekten av insatserna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder, samt följa upp att dessa ger efterfrågad effekt.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp resultat ur verksamheten men att dessa inte sätts i relation till hur undervisningen bedrivs och till de förutsättningar som finns i verksamheten. Skolenheten har under en längre tid haft låga resultat men man har inte kunnat konstatera vad dessa beror på.

Skolinspektionens granskning visar att det skiljer sig hur undervisningen bedrivs (se nästa område) och detta inverkar också på de möjligheter och förutsättningar som eleverna har att lära sig. Rektorn använder sig dock inte av denna parameter i sin analys av verksamheten. Att analysen inte utgår ifrån hur verksamheten bedrivs innebär att eventuella framgångsfaktorer och utvecklingsbehov förbises och att de åtgärder som vidtas riskerar att inte fylla sitt syfte. Det framkommer också att utvecklingsinsatser leds centralt och inte följs upp.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor,

lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolenheten, mellan lärare, ämnen, årskurser och kön. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksamrats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att eleverna har ett begränsat inflytande över utformningen av undervisningen även om eleverna ges viss möjlighet till reflektion över det egna lärandet. Även om det finns en överenskommen struktur för lektionerna följs den endast delvis. Syftet med arbetsuppgifterna är inte alltid uttalat eller tydligt och det skiljer sig om arbetssätt och arbetsformer varierar under lektionerna. Det varierar i vilken utsträckning och hur lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningen behöver dock utvecklas så att den utmanar, stimulerar och anpassas för att möta de behov och förutsättningar som eleverna har.

Delaktighet i undervisningen och i det egna lärandet

Granskningen visar att eleverna har ett begränsat inflytande över utformningen av undervisningen. I intervjuer framkommer att eleverna kan få inflytande över arbetssätt eller arbetsformer i enskilda situationer men att inflytandet inte genomsyrar undervisningen i stort. Enligt lärarna är eleverna delvis med och påverkar och de uppger att det är lättare att få med elevernas åsikter i ämnen som SO och NO än i andra ämnen. Även om några lärare använder sig av VÖL-schema (Vet, önskar lära, lärt mig) för att ta reda på vad eleverna vill arbeta med när de startar upp ett arbetsområde och någon lärare använder loggböcker för att ta reda på vad eleverna

vill arbeta med i svenska framkommer att det inte sker genomgående. Det framkommer även få exempel på hur eleverna kan få inflytande över vilket arbetssätt som de ska använda, även om de ibland kan välja redovisningssätt eller välja mellan två olika uppgifter. Enligt lärarna får eleverna visa vad de tycker om lektionerna genom att visa tummen upp eller ner och utvärdera undervisningen mer ingående genom att de får berätta vad de lärt sig, vad som var bra och mindre bra och hur arbetsron fungerat.

Granskningen visar även att eleverna ges viss möjlighet till reflektion över det egna lärandet. Av intervjuer framkommer att lärarna pratar med eleverna om olika strategier för att lära sig, och att de anpassar strategierna för att möta elevernas behov. Enligt lärarna får eleverna träna på olika strategier genom att de låter dem träna på studieteknik och hur man tränar på glosor. Eleverna får testa olika sätt att utföra arbetsuppgifter på, som till exempel lyssna på en text istället för att läsa. Det framkommer dock inga exempel på om lärarna resonerar med eleverna om hur de lär sig. Enligt några elever pratar de om hur de ska tänka för hur de ska komma vidare i sitt lärande, men en annan elev uppger att det är på proven som de får reda på hur det går för dem. Eleverna som får betyg uppger att de har pratat om vad som krävs för respektive betyg, även om de inte gjort det i alla ämnen.

Variation, struktur och lärarstöd

Granskningen visar att det finns en överenskommen struktur för hur lektionerna ska bedrivas men detta följs endast delvis. Syftet med arbetsuppgifterna är inte alltid uttalat eller tydligt. Det skiljer sig om arbetssätt och arbetsformer varierar under lektionerna. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att man på skolenheten beslutat att använda sig av en gemensam struktur för lektionerna med bildstöd som hjälp. Däremot framkommer också att strukturen inte följs, och att de flesta lärare enbart använder sig av de inledande punkterna. Det innebär att de flesta lärare går igenom och tydliggör vad eleverna ska arbeta med under lektionen men det förekommer sällan att de förklarar varför eleverna ska genomföra uppgifterna och vad de förväntas lära sig av det. Enligt lärarna kan de förklara syftet i början av ett arbetsområde, och de förklarar till exempel att det är bra att kunna läsa för att bli självständig i livet. Inte heller sammanfattas lektionsinnehållet och vad eleverna arbetat med i slutet av lektionerna, förutom vid något enstaka tillfälle, och i de flesta fall får eleverna plocka undan och lämna klassrummet utan att lektionsinnehållet och lärandet satts i ett sammanhang. Lärarna använder sig av rörelsepauser som har viss anknytning till innehållet på lektionen för att skapa variation och detta sker till viss del istället för att blanda arbetsformer och arbetssätt för att få en balans under lektionen. Vid någon lektion leder läraren en stor del av undervisningen och eleverna gör gemensamt uppgifterna, och vid någon annan lektion får eleverna arbeta i sina

läroböcker en stor del av lektionen, vilket gör att balansen mellan elevernas intresse och tid för uppgiften kan vara svår att förutse, vilket bland annat yttrar sig i att vissa elever är klara med uppgifter redan innan de ska börja. Det förekommer dock att eleverna får arbeta mer självständigt, och lärarna inleder alltid lektionerna med en genomgång i helklass då även eleverna kan vara aktiva. Eleverna får arbeta antingen i par eller också själva på lektionerna och även om de arbetar med olika arbetsuppgifter är arbetssättet på lektionen i stor utsträckning densamma. På lektionerna är det oftast fler vuxna i klassrummet men dessa ägnar sig till största delen åt enskilda elever, även om de ibland kan ge resten av eleverna i klassrummet stöttning och hjälpa dem vidare med sina uppgifter. Enligt eleverna får de hjälp när de behöver.

Anpassning och stimulans

Granskningen visar att det varierar i vilken utsträckning och hur lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningen behöver dock utvecklas så att den utmanar, stimulerar och anpassas för att möta de behov och förutsättningar som eleverna har. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer att lärarna uppmuntrar eleverna att lära sig även om det skiljer sig i vilken omfattning och på vilket sätt det görs. Lärare uppmuntrar till exempel genom att säga att eleverna kommer med bra förslag, och att det är bra att använda både stora och små bokstäver när man skriver. Lärarna uppger att de arbetar för att undervisningen ska vara lekfull, och att de bygger på elevernas intresse för att skapa motivation att lära. Eleverna uttrycker dock att de tycker att det är mindre roligt när de får för låga uppgifter att arbeta med. Skolenhetens kunskapsresultat är låga i jämförelse med genomsnittet för riket och i relation till det förväntade. Enligt rektorn har de resonerat om att de skalat av undervisningen så att elevernas progression i lärandet påverkas negativt. Rektorn uppger även att undervisningen tenderar att ligga på en lägsta nivå som inte stimulerar alla elever, vilket även uppmärksammas vid Skolinspektionens lektionsobservationer. På lektionerna arbetar alla eleverna med samma uppgifter, även om det förekommer att några elever enbart gör några av dessa. På några lektioner är uppgifterna öppna vilket gör att eleverna kan göra dem utifrån deras egen kunskapsnivå, men på flera lektioner är uppgifterna slutna med ett rätt eller fel svar. Även de extrauppgifter som finns på några av lektionerna är samma för alla elever vilket gör att inte heller dessa varierar i svårighetsgrad för att möta elevernas olika förutsättningar och behov, men enligt lärarna kan de elever som behöver mer utmaningar få det efter att de arbetat med de gemensamma uppgifterna. Någon elev säger att man kan få svårare uppgifter om man säger till, och andra elever säger att det kan förekomma uppgifter med olika svårighetsgrad i svenska och matematik. Lärarna uttrycker att det är en utmaning att hantera den spridning som finns i klasserna, och några elever får gå till "flexgruppen" där de får

anpassade uppgifter. Det framkommer dock att anpassningar som görs inte alltid möter de behov som eleverna har.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov.

I granskningen framkommer att kunskapsresultaten på skolenheten är låga och att undervisningen inte alltid utgår från de behov och förutsättningar som finns i elevgruppen, och att uppgifterna oftast är desamma för alla elever. Elever uppger att undervisningen är tråkig eftersom det är för lätt och anpassningarna som görs möter inte alltid de behov som eleverna har. Det framkommer därmed att undervisningen behöver utvecklas så att den anpassas till elevernas behov och ger eleverna stimulans och utmaningar att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Enligt skollagen ska hänsyn tas elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar undervisningen så att den möter de behov och förutsättningar som eleverna har. Lärarna behöver se över vilka behov, förutsättningar och kunskapsnivåer som finns i de grupper av elever som de undervisar för att anpassa undervisningen till det. De behöver även kartlägga vilka behov, förutsättningar och vilken kunskapsnivå respektive elev har för att kunna anpassa uppgifter och undervisningen efter det för att ge eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Lärarna behöver, under ledning av rektorn, skapa en flexibel undervisning, där alla elever oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll utifrån elevens förutsättningar. Lärarna behöver också uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling. Genom att samtliga elever får möjlighet att få uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande bör förutsättningar för elevernas intresse och motivation för skolarbetet öka.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att arbetet med att skapa förutsättningar för trygghet fungerar väl och det bedrivs med medvetenhet. På skolan kartlägger man elevernas upplevelse av trygghet och vidtar åtgärder utifrån det som framkommer. Däremot kan arbetet med att skapa studiero utvecklas genom att arbeta förebyggande med att skapa förutsättningar som bidrar till en god arbetsmiljö.

Arbetet för trygghet

Granskningen visar att arbetet med att skapa förutsättningar för trygghet fungerar väl och det bedrivs med medvetenhet. På skolan kartlägger man elevernas upplevelse av trygghet och vidtar åtgärder utifrån det som framkommer. Av intervjuer och inkomna dokument framgår att elevernas upplevelse av trygghet är god. För eleverna är det tydligt vilka regler som gäller till exempel i olika spel och lekar och hur länge man får ta gungan i anspråk om andra elever väntar och när de har tid på fotbollsplanen. På fotbollsplanen kan det ibland uppstå bråk men där finns alltid en vuxen närvarande, som också är ansvarig för reglerna som gäller. En gång i veckan genomförs gemensamma rastaktiviteter som leds av vuxna, och det finns alltid vuxna på rasterna. På skolan har man olika teman en gång i månaden som eleverna i elevrådet bestämt som till exempel disco och halloween. De genomför olika insatser som ska bidra till att skapa en trygg miljö för eleverna till exempel genom hemvister för respektive årskurs, det finns hallvärdar, skåp som kan låsas och personalen följer med eleverna ut ur klassrummet. I de olika spåren eller årskurserna varierar det hur de arbetar för att eleverna ska lära känna varandra för att känna sig trygga på skolan. På lågstadiet har eleverna till exempel fått gå kompispromenader och lärarna har arbetat för att eleverna ska lära känna fler lärare så att de alltid ska ha någon att vända sig till även om klassläraren inte är i närheten. Det görs enkäter och trygghetsvandringar för att kartlägga elevernas trygghet. På mellanstadiet görs även en riktad enkät som handlar om det verbala och det fysiska. Vid en av enkäterna framkom att eleverna upplevde att det var för få vuxna ute vilket åtgärdats genom att rastvaktsschemat justerats. Enligt elevhälsan sammanfaller svaren på enkäterna med incidentrapporterna och på

skolan har man även vidtagit andra åtgärder för att stärka tryggheten för eleverna. I enkäterna saknas dock frågor om hur eleverna blir bemöta på nätet, vilket kan inverka på elevernas upplevelse av trygghet även i skolmiljön eftersom eleverna oftast möts även där. Enligt skolsköterskan finns en fråga om skärmtid och nätet i hälsoenkäten för eleverna i årskurs 4 men eftersom detta endast rör en begränsad del av eleverna bör de enkäter som genomförs utvecklas så att de ger skolan en bättre helhetsbild av sådant som inverkar i elevernas liv och relationer till andra. I årskurs fem genomförs insatser som handlar om nätetik och i övrigt arbetar alla klasser med ett normarbete som bland annat syftar till att skapa respekt för varandra med både filmer och annat material. Några av eleverna säger att de har tummat på hur de ska vara mot varandra.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att arbetet med att skapa studiero kan utvecklas genom att arbeta förebyggande med att skapa förutsättningar som bidrar till en god arbetsmiljö. Av intervjuer framgår att studieron skiljer sig mellan klassrum och olika lektioner. Några lärare säger att nivån för vad som bedöms vara studiero kan skilja sig mellan lärare vilket innebär att eleverna möter olika nivåer beroende på vilken lärare som är i klassrummet. Enligt rektorn skiljer sig även uppfattningen mellan eleverna om vad som är studiero. Lärarna använder sig av signaler som är kända för eleverna som indikerar att det bör vara tyst i klassrummet som "tysta handen", trafikljus och en klocka. Lärarna pratar med eleverna om studiero och enligt eleverna säger lärarna att det ska vara arbetsro för att ingen orkar ha det stökigt. På skolenheten har man tillsammans med övriga kommunala skolor arbetat med att skapa en tillgänglig lärmiljö. Det finns därför hjälpmedel som skärmar och hörlurar i de flesta klassrum vilket kan hjälpa eleverna att fokusera på sina arbetsuppgifter, men enligt elevhälsan är den fysiska lärmiljön ett fortsatt utvecklingsområde. Lärarna tycker att den framtagna lektionsstrukturen bidrar till att skapa ett lugn genom att eleverna vet vad de kan förvänta sig på lektionen. Förstelärarna har inom arbetet med lärmiljö pratat om lärarnas ledarskap i klassrummet, men det ser olika ut i de olika klassrummen och mellan olika lektioner. Även rektorn konstaterar att studieron hänger ihop med ledarskapet i klassrummet, och även om de diskuterat strategier för att skapa studiero så behöver arbetet utvecklas. Rektorn säger också att de jobbar för att skapa goda relationer med eleverna, och att de behöver fortsätta utvecklingen av ett relationellt ledarskap i klassrummet. Trots att rektorn uppger att detta är viktigt och anser att det är grunden för framgång, så är detta arbete inte prioriterat under läsåret eftersom andra insatser fokuseras istället.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta förebyggande för att skapa goda förutsättningar för studieron i klassrummen vilket även innefattar att skapa gemensamma strategier och förhållningssätt, som eleverna görs delaktiga i.

Av granskningen framgår att studieron i klassrummen skiljer sig mellan klasser och mellan lärare. Det framgår också att det pedagogiska ledarskapet i vissa fall behöver utvecklas, något som man tidigare arbetat med på skolan (i form av relationellt ledarskap) men arbetat har pausats till förmån för andra utvecklingsarbeten. Som nämnts ovan så anpassas inte heller undervisningen alltid efter de behov och förutsättningar som elever har, vilket kan inverka på studieron på lektionerna.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studieron. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studieron krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn fortsätter att utveckla ledarskapet i klassrummet och arbetar förebyggande för att skapa förutsättningar för att eleverna ska ha studieron. Lärarna behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet och se till att eleverna ägnar sig åt skolarbete. Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och istället ägna sig åt annat. Motsvarande gäller om elever inte får det stöd de behöver för att kunna följa med i undervisningen. (Se även utvecklingsområdet gällande Undervisning). Lärarna behöver på ett konstruktivt sätt uppmärksamma elever som förefaller passiva eller oengagerade i skolarbetet. Att skapa förutsättningar för studieron innebär även konkreta saker som att ta ansvar för hur eleverna är placerade i klassrummet och hur det är möblerat. Det kan också handla om bemötandefrågor som att uttrycka tydliga förväntningar, vara en god förebild och uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Lärarna behöver också prata med eleverna om varför det är viktigt med arbetsro och uppmärksamma när det fungerar väl. För att underlätta för eleverna att själva bidra till en god arbetsmiljö är det viktigt att lärarna som eleverna möter har samma syn på vad som är studieron. Därför behöver rektorn se till att lärarna ges möjlighet att skapa en samsyn,

gemensamma strategier och förhållningssätt kring vad det innebär och för att kunna upprätthålla en god studiemiljö för eleverna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna arbetar för att göra likvärdiga bedömningar men att arbetet skiljer sig inom skolenheten och att lärarna får olika förutsättningar för att skapa en samsyn gällande bedömning. Det framkommer också att rektorns analys av eventuella skillnader i omdömen och betyg kan utvecklas.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna arbetar för att göra likvärdiga bedömningar men att arbetet skiljer sig inom skolenheten genom att lärarna har olika förutsättningar att skapa en samsyn gällande bedömning. Av intervjuer och inkomna dokument framgår att det på skolan finns strukturer för sambedömning men att det skiljer sig mellan stadierna hur detta arbete utformats. Biträdande rektorn ansvarar för sambedömning inför att IUP:erna ska skrivas. På skolan har man också diskuterat bedömning utifrån Lgr22 och man har använt sig av Skolverkets material. Rektorn har även på andra sätt stöttat lärare vid bedömning och betygssättning. Det framkommer att lärarna på mellanstadiet tillsammans bedömer de nationella proven, och att det därefter förekommer ett samarbete med de andra kommunala skolorna där lärarna har möjlighet att ta upp frågor och resonera vidare kring de bedömningar som de gjort. Mellanstadielärarna ingår också i kommunövergripande grupper med fokus på att utveckla undervisningen, vilket också kan handla om bedömning. Dessa grupper genomförs dock inte i alla ämnen vilket gör att lärarna i Naturorienterande ämnen och Teknik samplanerar och sambedömer inom årskurserna. Det finns dock lärare vars ämne inte finns med inom det kommunövergripande arbetet och som saknar kollega att diskutera bedömning på skolan och därmed inte har någon att diskutera bedömning med i ett av ämnena. Lärarna på lågstadiet sambedömer inom årskursen men har inte några sambedömningstillfällen med andra skolor, inte heller gällande nationella prov i årskurs 3. De sambedömer både nationella prov och bedömningsstöden i svenska och matematik. Sambedömning av Naturorienterande

och Samhällsorienterande ämnen sker inom årskursen. Det framgår dock inte att det sker något arbete för att skapa en likvärdighet mellan årskurserna i samtliga ämnen. Att det även saknas tillfällen för samtliga lärare, både över stadier och mellan årskurser, att diskutera tolkning av styrdokumentet, hur elevarbeten bedöms och hur man tolkar det samlade underlaget kan innebära att det utvecklas skillnader i bedömning inom skolenheten.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorns analys av eventuella skillnader i omdömen och betyg kan utvecklas. Av intervjuer och inkomna dokument framkommer att rektorn uppmärksammat den bedömningskultur som finns på skolan utifrån att de har låga resultat. Det framgår också att rektorn tillsammans med övriga rektorer i kommunen arbetar för att det ska finnas en sambedömningskultur för att bidra till en likvärdig bedömning. Enligt rektorn följer elevhälsan upp kunskapsresultaten över tid men det framgår inte att eller hur rektorn följer upp eventuella skillnader som finns beroende på att lärare bedömer på olika sätt och på olika grunder. Rektorn uppger att hen kan resonera om bedömning men inte ifrågasätter den, och det framkommer inte heller att rektorn följt upp bedömning med någon lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning av lärarnas bedömningar och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i begränsad grad analyserar avvikelser och variationer i omdömen och betygssättning som grundar sig i att det finns skillnader i lärares bedömningspraktik. Rektorn har inte heller fört någon diskussion med lärare utifrån eventuella avvikelser.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I det ansvaret ligger att undersöka om det finns omotiverade avvikelser mellan terminsbetygen och betygen på nationella prov och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med dem.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar sitt arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn behöver göra jämförelser mellan olika ämnen, klasser och lärare utifrån denna

aspekt. Om betyg och omdömen och övriga bedömningar görs på olika grunder och skiljer sig mellan lärare, finns en risk för att dessa inte överensstämmer med elevernas faktiska kunskaper. Det kan också medföra att elever i behov av särskilt stöd inte uppmärksammas i tid och på lika grunder. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna. Detta för att rektorn ska kunna fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna har gjort olika tolkningar av styrdokumentet, eller att de bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt. Rektorn behöver också, beroende på vad analysen visar, föra en diskussion med enskilda lärare eller med hela kollegiet för att kunna besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med åtgärderna bör vara att höja likvärdigheten vid betygssättningen och bedömarkompetensen på skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Beslutsfattare

Signerat av: Roland Fallström

X Maria Larsson

Föredragande

Signerat av: Maria Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Gunilla Feiff medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Elva lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 28 och 29 november 2023. Besöket genomfördes av Gunilla Feiff och Maria Larsson.

Tingvallaskolan är en kommunal grundskola i Säffle kommun. Vid Tingvallaskolan får 360 elever sin utbildning i årskurserna 1- 6. Enheten leds av en rektor.

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av påtalade utvecklingsområde i planerad kvalitetsgranskning i Tingvallaskolan i Säffle kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den planerade kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder, samt följa upp att dessa ger efterfrågad effekt.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

--

Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

--

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

--

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

--

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

--

Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver arbeta förebyggande för att skapa goda förutsättningar för studieron i klassrummen vilket även innefattar att skapa gemensamma strategier och förhållningssätt, som eleverna görs delaktiga i.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

--

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver utveckla sin uppföljning av lärarnas bedömningar och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

--

--